

استاد دانشگاه شهید چمران اهواز
مهدی قمشی

اتاق جنگ در اهواز

روزهای ابتدایی جنگ تحمیلی تا اواخر سال ۱۳۶۰ نیروهای سپاه پاسداران و بسیج بردهی بصورت تشکیلات منظم نظامی وارد عرصه جنگ تحمیلی نشدند. پاسداری از مرزها وظیفه ارتش و پاسداری از انقلاب و بسیج سپاه و همنظور نیروهای مردمی بسیج به جنگ بیشتر به مثابه دفاع از دستاوردهای انقلاب اسلامی تلقی می‌شد. در هر حال، در عرصه دفاع از مرزها این نیروها با داشتن سلاح‌های سبک فقط به عنوان نیروهای کمکی پیاده نظام و یا جنگ‌های نامنظم و چریکی می‌توانستند فعالیت کنند. از اواخر سال ۱۳۶۰ بود که نیروهای سپاه و بسیج تشکیلات منظم نظامی پیدا کردند و در قالب گردان، تیپ و لشکر فعالیت کردند و به تناسب این تغییر ساختار، دارای سلاح‌های مختلف نظامی شدند. تا پیش از شروع جنگ تحمیلی در منطقه خوزستان وظیفه دفاع از مرزها به عهده لشکر ۹۲ زرهی اهواز بود. اما پس از آغاز جنگ دیگر یگانهای نظامی، از جمله لشکر ۱۶ زرهی قزوین هم وارد منطقه شدند. در زمان آغاز جنگ فرمانده لشکر ۹۲ مرحوم جناب سرهنگ قاسمی بود و فرمانده لشکر قزوین هم سرهنگ لطفی. از همان روزهای ابتدایی جنگ تحمیلی، اتاق جنگ در محل ستاد لشکر ۹۲ واقع در شمال غربی شهر اهواز شکل گرفت. اما در همان ابتدای ماه اول جنگ بعد از انفجار مهماتی که در محوطه لشکر دیو شده بودند به شهسوک صنعتی اهواز منتقل شد و در ساختمان اصلی شهسوک صنعتی جای گرفت و در اوایل سال ۱۳۶۰ با خارج شدن اهواز از تبرس توپخانه دشمن، اتاق جنگ دوباره به محل ستاد لشکر ۹۲ زرهی منتقل گردید. تا اواخر سال ۶۰ تمام تصمیمات مهم جنگ در این اتاق و با حضور فرماندهان عالی رتبه ارتش و مسئولان رده اول کشوری اتخاذ می‌شد. از همان آغاز تشکیل اتاق جنگ مقرر گردید که سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نماینده

روز شمار اتاق جنگ

خود را در اتاق جنگ داشته باشد. از این رو با حکم فرمانده وقت سپاه، نمایندگان سپاه تعیین می‌شدند که این نمایندگی به ترتیب به عهده شهید اسماعیل دقایقی، مسعود صفایی مقدم، شهید مجید بقایی و پاسداران عمدتا مسئول لجباج هماهنگی‌های لازم میان نیروهای ایجاد سپاه در مناطق عملیاتی یا دیگر نیروهای نظامی و تامین اقلام لجستیکی سپاه بود، که البته به این کار بسنده نمی‌شد و همکاری‌های متنوع دیگر هم بلاضروره انجام می‌شد. از اواسط سال ۱۳۶۰ با الویت قرار گرفتن دفاع از مرزها در وظایف سپاه پاسداران و مستقل شدن تشکیلاتی و لجستیکی سپاه و بسیج در جبهه‌ها و ورود سایر لشکرهای ارتش در جبهه‌های استان خوزستان، محوریت لشکر ۹۲ زرهی اهواز و اتاق جنگ آن در جبهه‌های خوزستان کمرنگ شد و بدین ترتیب نماینده سپاه در اتاق جنگ نیز به کار خود پایان داد.

روزانه نگارنده یادداشت مهدی قمشی است که به عنوان نماینده سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در اتاق جنگ ارتش وقایع روزهای اواخر آبان ماه سال ۱۳۵۹ تا اواخر همان سال را پویش می‌دهد که وقایع محاصره شهر سوسنگرد (که قبلاً به چاپ رسیده) و واقعه خونین به شهادت رسیدن دانشجویان پیرو خط امام به فرماندهی سیدحسین علم الهدی و تلاشها برای خارج کردن شهر اهواز از تبرس دشمن قرار دارند در سه قسمت ارایه خواهند شد. لازم به ذکر است که این وقایع براساس روایت‌های رسیده به اتاق جنگ و بازبینی میدانی آورده شده و برای اولین بار است که منتشر می‌شوند. مطالب بصورت وقایع نگاری است که در همان زمان بصورت روزانه نوشته شده‌اند و هیچ تحلیلی و تفسیری در آنها صورت نگرفته است.

و اما بخوانیم بخش دوم دست نوشته‌ها را:

جمعه ۱۳۵۹/۹/۲۱ خبر رسیده که دشمن بار دیگر قصد حمله به سوسنگرد را دارد. شنبه تا یکشنبه هفته بعد ۲۲ الی ۱۳۵۹/۹/۳۰ خبر تازه‌ای نبوده است.

روز شمار اتاق جنگ

۱۶ دی روز شهدای دانشجو و عملیات هویزه

دوشنبه ۱۳۵۹/۱۰/۱۰ دشمن در جبهه حردان در حدود ۵ الی ۶ کیلومتر عقب نشینی کرده و مناطق آب تیمور و سکنه و. تا روستای تختیه خالی از دشمن شده است. سه شنبه ۱۳۵۹/۱۰/۱۲ تا صبح امروز هنوز نیروهای ارتش در مناطق خالی شده از دشمن در جبهه حردان مستقر نشده‌اند ولی قصد استقرار نیرو را دارند.

چهارشنبه ۱۳۵۹/۱۰/۱۳ دشمن در عقب نشینی خود در حردان پشت دایک خاکی که به طول ۱۵ الی ۲۰ کیلومتر کشیده است مستقر شده است. این دایک خاکی برای جلوگیری از نفوذ آب به مواضعشان می‌باشد (لازم به ذکر است که عقب نشینی دشمن در این جبهه به علت پیشروی آب به سمت مواضعشان و امکان به محاصره افتادن نیروهایشان به وسیله آب بوده است. طبق اطلاع بدست آمده از نیروهای اطلاعات و عملیات، اکنون آب به نزدیکی دایک خاکی دشمن رسیده است)

پنجشنبه ۱۳۵۹/۱۰/۱۴ خبر تازه‌ای نبوده است. جمعه ۱۳۵۹/۱۰/۱۵ امروز صبح در جبهه اهواز آمده و از جبهه‌ها بازدید کردند و شب را نیز در اهواز اقامت داشتند. خبر تازه‌ای از جبهه‌ها نیز نرسیده است.

شنبه و یکشنبه ۶ و ۷ ۱۳۵۹/۱۰/۱۷ خبر تازه‌ای نبوده است. دوشنبه ۱۳۵۹/۱۰/۱۸ امروز صبح دو میگ عراقی به منظور شناسایی روی آسمان اهواز ظاهر شدند. امروز بعداز ظهر رئیس‌جمهور به محل ستاد اتاق جنگ آمدند. علاوه بر این دو تیپ از لشکر قزوین به اهواز آمده‌اند. سه شنبه ۱۳۵۹/۱۰/۱۹ امروز بر اثر شلیک توپخانه دشمن به شهر اهواز بیش از ۴۰ نفر شهید و حدود ۱۰۰ نفر مجروح شدند. برنامه‌ای در دست است که بزودی دشمن را از حوالی شهر اهواز برانند تا شهر از تبرس توپخانه دشمن در امان باقی بماند. چهارشنبه تا جمعه ۱۰ الی ۱۱ ۱۳۵۹/۱۰/۱۲ خبر تازه‌ای نرسیده است. شنبه ۱۳۵۹/۱۰/۱۳ عملیات مهمی بزودی آغاز می‌شود. یکشنبه ۱۳۵۹/۱۰/۱۴ سوسنگرد تا هویزه مشاهده شد که نیروهای ارتش برای عملیات آماده هستند. دم غروب در هویزه مشاهده شد که نیروهای سپاه و

قسمت دوم

بسیج و دانشجویان به فرماندهی سیدحسین علم الهدی که در مسجد هویزه مستقرند دارند آماده می‌شوند تا در عملیات فردا به عنوان نیروهای پیاده نظام وارد عملیات شوند. دوشنبه ۱۳۵۹/۱۰/۱۵ ساعت ۱۰ صبح امروز عملیات ارتش آغاز شد و طرح عملیات اصلی به اجرا گذاشته شد. در ساعات اولیه، لشکر ۱۶ قزوین توانست نیروهای دشمن را در منطقه سعدون محمودی بکلی منهدم نماید در این عملیات تا کنون ۴۵ دستگاه تانک دشمن و مقدار زیادی خودرو و توپ و ضدوایی و مهمات بدست نیروهای خودی افتاده است و تعداد زیادی نیز منهدم شده‌اند. نیروهای تحت امر سید حسین علم الهدی نیز در جلوی نیروهای نظامی وارد عملیات شده‌اند در این عملیات تا کنون حدود ۱۰۰۰ نفر از ارتش دشمن اسیر گرفته شده است و نیروهای خودی از رودخانه کرخه کور عبور کرده و در چند کیلومتری آن مستقر شده‌اند. امروز یک هلی کوپتر دشمن سقوط کرده و همچنین یک هلیکوپتر و یک F-۵ خودی نیز سقوط کرده‌اند. نیروی هوایی تا کنون ۶۴ پرواز داشته است.

سه شنبه ۱۳۵۹/۱۰/۱۶ امروز نیروهای خودی با تلاش زیاد قصد پیشروی داشتند ولی متأسفانه به علت فشار زیاد دشمن در منطقه کرخه کور نه تنها پیشروی صورت نگرفت بلکه چند کیلومتر عقب نشینی داشته‌اند و اکنون در کنار کرانه شمالی رودخانه کرخه کور مستقر شده‌اند. در جبهه نورد نیز که قصد پیشروی بود این پیشروی صورت نگرفت. فعالیت میگ‌ها بسیار زیاد بوده و اخبار حاکی است که دو میگ نیز سقوط کرده‌اند. پروازهای خودی نیز زیاد بوده (در حدود ۶۰ پرواز). امروز جنوب کرخه کور رفته بودم عقب نشینی بی‌جای امروز نیروهای نظامی باعث شد که حدود ۱۵۰ نفر از نیروهای سپاه که به فرماندهی سید حسین علم الهدی در جلوی نیروهای نظامی بودند از عقب نشینی ناگهانی ارتش مطلع نشوند و لذا به محاصره دشمن در آمده‌اند. خبرهای ناگواری می‌رسد. تعداد کمی از نیروهای محاصره شده خودی موفق به خروج از محاصره شده‌اند و خبر آورده‌اند که حسین علم الهدی در این محاصره به شهادت رسیده است. از حدود هفتاد نفر دیگر

همزمان با سالروز عملیات کربلای ۴:

کتاب «الضاریان» به چاپ دوم رسید

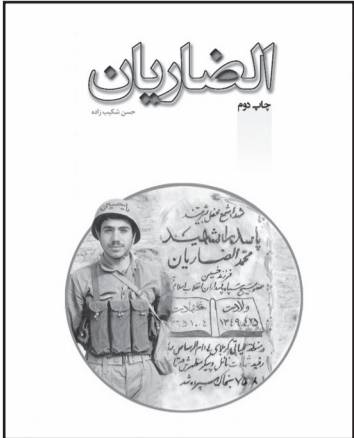
دفعه دوم که می‌خواست برود جبهه، شنیده بود که قرار است در جبهه‌ها عملیاتی انجام شود و تصمیم گرفت با دوستانش اعزام شود. این بار آمد و اجازه گرفت و چون می‌گفت به خط اول جبهه نمی‌روم و فعالیت‌هایم پشت

جبهه است، قبول کردم که بروم. اواخر تابستان سال ۱۳۶۵ بود که رفتم و از آنجایی که نگران درس و تحصیلاتش هم بود، از پدرش خواسته بود کتاب‌های درسی‌اش را تهیه کرده و در دبیرستان هم ثبت‌نامش کند؛ که همه این کارها انجام شد، اما بعد از سه ماه به جای خودش، خبر شهادت آمد.

و اما تا زمانی که یک مشت از استخوان‌های محمد را پس از ۱۰ سال نیآورده بودند، اصلاً باور نمی‌کردم که محمد شهید شده است و هنوز امید به آمدنش داشتم؛ به طوری که، هر سال که نزدیک عید نوروز می‌شد می‌گفتم بروید بادام بگیرید و بیابورید که باید باقلوا درست کنم، محمد می‌آید. حتی سال ۱۳۶۹ که اسرا می‌آمدند، به سراغ آنها هم رفته و سراغ محمد را گرفتم، اما وقتی تکه‌هایی از استخوان‌های یکبرش را در سال ۱۳۷۵ آوردند، دیگر امیدم نماند شد و چاره‌ای نمانده بود، الا به اینکه بپذیرم، محمد رفته است و دیگر بر نمی‌گردد.

کتاب «الضاریان» با قلم حسن شکیب زاده از نویسندگان و پژوهشگران ادبیات یاداری به بیان این خاطره از لسان مادر شهید محمد انصاریان و درج دهها خاطره، اسناد و تصاویر گوناگون، پرداخته است. کتابی که اولین بار در سال ۱۳۹۹ منتشر شد و امروزها، همزمان با سالروز عملیات کربلای ۴ و شهادت مظلومانه غواصان قهرمانش به چاپ دوم رسیده است.

کتاب الضاریان قصه عجیب بانوانی است

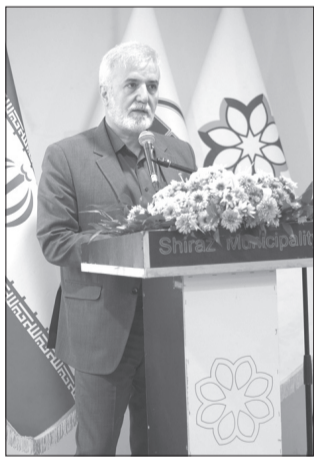

که با پیگیری‌های مستمر سرانجام مزار شهید محمد انصاریان را که به اشتباه بر روی سنگ مزارش محمد الضاریان نوشته شده است را پیدا کرده و به دنبال حل مشکلات لاینحل شان هستند.

کتاب الضاریان با افزایش برخی خاطرات جدید از یاران شهید، دی ماه ۱۴۰۲م با تیراژ یک هزار نسخه، با همت خانواده شهید انصاریان و توسط نشر شکیب زاده منتشر شده و هم‌اکنون در دسترس علاقمندان می‌باشد. راوی یکی از خاطرات کتاب می‌گوید: «من سال‌هاست با یک مشکل بزرگی مواجه شده‌ام و الان حدود ۷ ماهی‌ست که برای رفع آن به هر اسام و امازاده‌ای که دیده‌ام نیآورده بودند، اصلاً باور نمی‌کردم که محمد شهید شده است و هنوز امید به آمدنش داشتم؛ به طوری که، هر سال که نزدیک عید نوروز می‌شد می‌گفتم بروید بادام بگیرید و بیابورید که باید باقلوا درست کنم، محمد می‌آید. حتی سال ۱۳۶۹ که اسرا می‌آمدند، به سراغ آنها هم رفته و سراغ محمد را گرفتم، اما وقتی تکه‌هایی از استخوان‌های یکبرش را در سال ۱۳۷۵ آوردند، دیگر امیدم نماند شد و چاره‌ای نمانده بود، الا به اینکه بپذیرم، محمد رفته است و دیگر بر نمی‌گردد.

کتاب الضاریان» با قلم حسن شکیب زاده از نویسندگان و پژوهشگران ادبیات یاداری به بیان این خاطره از لسان مادر شهید محمد انصاریان و درج دهها خاطره، اسناد و تصاویر گوناگون، پرداخته است. کتابی که اولین بار در سال ۱۳۹۹ منتشر شد و امروزها، همزمان با سالروز عملیات کربلای ۴ و شهادت مظلومانه غواصان قهرمانش به چاپ دوم رسیده است.

نمایشگاه آثار هنرمندان کاریکاتوریست ۳۳ کشور جهان با موضوع کودکان غزه برپا شد

شهردار شیراز در آیین اختتامیه جشنواره و افتتاحیه نمایشگاه آثار هنرمندان کاریکاتوریست ۳۳ کشور جهان با موضوع کودکان غزه گفت: در کلیه گالری‌ها، مترو و فضاهایی که متعلق به شهرداری است، ارائه و نمایش آثار جشنواره باید در دستور کار باشد.

به گزارش روابط عمومی سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری شیراز، محمد حسن اسدی در مراسم اختتامیه جشنواره و افتتاحیه نمایشگاه آثار هنرمندان کاریکاتوریست ۳۳ کشور جهان با موضوع کودکان غزه اظهار کرد: این جشنواره با توجه به موضوع آن جهات مختلفی داشت. وی افزود: در عصری که همه صحبت از حقوق بشر و صلح می‌کنند اما در یک گوشه از جهان بیش از یک ماه است که ۲۸ هزار نفر از مردم بی

گناه به خاک و خون کشیده می‌شوند و در این میان کودکان بیشترین آسیب را می‌بینند. شهردار کلان شهر شیراز تصریح کرد: در زمانی که مناطق مسکونی با بمب افکن‌ها ویران می‌شود هر آزاده‌ای می‌تواند قضاوت کند که این اقدام یک فاجعه است اما در عصر کنونی که صحبت از صلح، آرامش و انسان دوستی می‌شود چنین اتفاق ناگواری رخ می‌دهد. اسدی ادامه داد: در این راستا حوزه معاونت فرهنگی شهرداری شیراز در حمایت از مردم و به ویژه کودکان مظلوم، بسی دفاع و بی‌پناه غزه با برگزاری چنین رویدادی پیش قدم شد.

وی به آثار ارسال شده به دبیرخانه این جشنواره اشاره و اظهار کرد: ۳۳ کشور آثار مختلفی با موضوع اعلام شده به دبیرخانه جشنواره ارسال شد و با توجه به اینکه اجرای این رویداد بسیار پر مشقت

بود، اما امروز شاهد افتتاحیه نمایشگاه آثار هستیم. شهردار شیراز در خطاب به رئیس سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شیراز گفت: در کلیه گالری‌ها، مترو و فضاهایی که متعلق به شهرداری است، ارائه و نمایش آثار جشنواره باید در دستور کار باشد. اسدی با تأکید بر اینکه امروز زبان هنر بسیار زبان تاثیر گذاری است به برگزاری رویداد دومین کنگره سرداران و امیران و شهیدا در آبان سال آینده اشاره کرد و افزود: بنا به تأکید مقام معظم رهبری مهم‌ترین موضوعی که در این کنگره مد نظر است استفاده از زبان هنر در بخش‌های مختلف همچون فیلم و کتاب است.

وی تأکید کرد: آثاری که در این کنگره ارائه می‌شود باید متعدد، جذاب و در خصوص همه اقشار باشد.

رضایت شهروندان از دریافت خدمات متنوع در فرهنگسراهای شیراز در این مراسم همچنین رئیس سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری شیراز در سخنانی اظهار کرد: بر آنیم تا برنامه‌های اجرایی حوزه سازمان در سطح فرهنگسراها برگزار شود که این اقدام در جهت معرفی فرهنگسراها و آشنایی با فعالیت مدیران و نیروهای زحمتکش پرسنل شهرداری این مجموعه است.

محمد علی چوبینی افزود: زحمات این نیروها دیده نمی‌شود اما این پرسنل زحمتکش نوک پیکان خدمت‌گذاری و ارتباط با مردم هستند. وی با توجه به اینکه شهرداری مجموعه‌ای خدمات رسان است، خاطر نشان کرد: شهروندان در بخش‌های متفاوتی این خدمات را دریافت می‌کنند اما فرهنگسراها یکی از مجموعه‌هایی است که در

دریافت خدمات شهروندان بسیار خرسند هستیم. رئیس سازمان فرهنگی، اجتماعی و ورزشی شهرداری شیراز همچنین از حمایت و پشتیبانی شهردار شیراز از این رویداد و دبیر جشنواره و رئیس اداره ارتباطات و معاونت فرهنگی سازمان در برگزاری این رویداد قدردانی کرد.

چوبینی در پایان نوید داد: مجموعه آثار هنرمندان منتخب در مترو گالری‌ها و فضای شهر کران خواهد شد و از ظرفیت سازه‌های اطلاع‌رسانی در سطح شهر به جهت نمایش آثار استفاده می‌شود. کاریکاتور یک هنر جهانی و دیپلماتیک است در این آیین همچنین احمد رضا سهرابی دبیر جشنواره و عضو هیات‌دواران جشنواره بین‌المللی کاریکاتور کودکان غزه اظهار کرد: به دلیل حساسیت موضوع جشنواره و کودکان غزه این جشنواره در یکم آبان ماه فراخوان بین‌المللی آن

